

УДК 378.147

Ігор Васильович Гевко
ORCID ID: 0000-0003-1108-2753
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри комп'ютерних технологій,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна,
gevko.i@gmail.com

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

В оглядовій статті представлено результати наукової рефлексії можливостей використання дистанційної освіти в закладах вищої освіти України. В статті наголошується, що цифровізація впливає не лише на зміст освіти, але й на його організацію. Ці процеси мають неоднозначні наслідки для позиціонування як університетів, так і викладацької праці. Цифровізація освіти відкриває нові перспективи для будь-якої професійної сфери, оскільки дає можливість розширювати контекст діяльності, організувати міжнародну співпрацю, створювати віртуальні групи та спільноти, форуми та чати, забезпечувати доступ до матеріалів різних форматів (текстів, мультимедіа, телебачення тощо), розширювати можливості спілкування з носіями мови через різноманітні Інтернет-системи, тощо.

Ключові слова: дистанційна освіта, цифрові технології, цифрова грамотність, освітні платформи, цифрові інформаційні ресурси.

Вступ. Сучасна система освіти повинна готувати нове покоління фахівців до професійної діяльності в глобальному інформатизованому соціальному просторі. Стрімкі темпи розвитку цифрових інформаційних ресурсів у різних галузях діяльності передбачають, що не менше 40–50% населення мусять мати вищу фахову освіту. За

оцінками футурологів, в інформаційному суспільстві вищу освіту повинні мати 60–90% фахівців.

В Україні в силу складних економічних умов має місце така особливість: студенти не завжди можуть регулярно відвідувати заняття в силу того, що вони змушені поєднувати навчання з роботою.

Вирішити це ускладнення поряд з використанням традиційних методів навчання можливо за допомогою реальної альтернативи – розвитку системи дистанційної освіти (далі – СДО), що дозволяє забезпечити принципово новий рівень доступності освіти при збереженні її якості.

Останнім часом в Україні прийнято низку важливих законів та програм з проблем розбудови вищої освіти та інформатизації. Це заклало ґрунтовну нормативно-правову основу для запровадження у вищу освіту дистанційного навчання (ДН). Вихідні концептуальні положення щодо його організації і змісту ґрунтуються на ключових положеннях Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти, наказу Міністерства освіти і науки України «Про створення українського центру дистанційної освіти», Національної програми інформатизації, Указі Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні», Концепції Українського центру дистанційної освіти, у якій наголошується на необхідності підвищення освітнього рівня населення, а також підготовки фахівців найвищої кваліфікації шляхом впровадження в освітній процес сучасних інноваційних форм навчання, що відповідають перспективним тенденціям розвитку глобалізованого інформаційного суспільства. У Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000) наголошено, що перманентний розвиток СДО повинен призвести до появи нових можливостей для оновлення змісту навчання та методів викладання дисциплін, розширення доступу до всіх рівнів освіти, реалізації системи безперервної освіти та індивідуалізації навчання.

Загальні концепції та принципи побудови глобального освітнього простору проголошені в деклараціях міжнародних організацій і конгресів (Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI століття (1998), освітні програми ЮНЕСКО «Освіта для всіх», «Освіта через усе життя», «Освіта без кордонів» і середньострокова стратегія в 1996-2001р., Болонська угода, Вашингтонський протокол та інші). Таким чином, процеси формування двох глобальних просторів – освітнього та інформаційного сьогодні поєднуються. Вони об'єктивно взаємопов'язані, але не тотожні (освітній простір є складовою інформаційного). Вища школа України не є винятком із загальноосвітньої тенденції.

Дистанційне навчання широко використовується за кордоном, зокрема у США, Японії, Австралії та західноєвропейських країнах. З урахуванням економічних, політичних та соціокультурних особливостей тієї чи іншої країни формуються моделі дистанційного навчання, які якісно відрізняються між собою. Умовами економічного розвитку країни та державною політикою в освітній галузі визначається також дистанційне навчання в Україні, яке перебуває на етапі активного становлення.

Вітчизняними дослідниками розкриваються питання теорії і практики дистанційного навчання, охоплюючи таку тематику наукових досліджень: організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти за кордоном та в Україні, підходи до їх реалізації (Р. Гуревич (2005), П. Дмитренко (1999), Ю. Пасічник (1999), В. Олійник (2001) та ін.); психолого-педагогічні аспекти і технології створення дистанційного курсу (В. Кухаренко (1999); можливості й перспективи дистанційного навчання у закладах вищої освіти України та за кордоном (Р. Гуревич (2009), В. Жулькевська (2002) та ін.); освіта та управління (В. Кремень (2008), С. Сисоєва (2003) та ін.); наукове забезпечення дистанційного навчання, проблеми та напрями досліджень цієї галузі (В. Биков (2003), М. Жалдак (2002), П. Стефаненко (2002) та ін.). Найбільш значущі аспекти теорії та практики дистанційного навчання виділені академіком НАНУ, ректором Національного технічного університету України «КПІ» М. Згуровським (2003).

Таким чином, незважаючи на значну кількість досліджень проблеми вивчення СДО, питання підвищення якості освіти за допомогою цифрових інформаційних ресурсів (далі – ЦІР) закладу вищої освіти досліджені не в повному обсязі.

Мета статті: охарактеризувати, дослідити та детальніше розглянути можливості використання цифрових інформаційних ресурсів дистанційної освіти.

У дослідженні застосовано комплекс **методів дослідження:** аналіз, синтез, конкретно-пошуковий, системно-структурний методи для здійснення аналізу проблеми, вивчення теоретичних питань розвитку дистанційної освіти в Україні; пошуково-бібліографічний та проблемно-цільовий – для аналізу нормативних і освітніх документів з метою визначення загального стану розвитку дистанційної освіти; методи узагальнення та інтерпретації даних для визначення актуальних проблем і тенденцій розвитку дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Окремі заклади вищої освіти і науково-дослідні установи в Україні мають певний досвід у запровадженні дистанційного навчання, зокрема, це: Інститут кібернетики НАН України; Інститут засобів навчання АПН України; Інститут вищої освіти АПН України; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут»; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; Національний університет «Львівська політехніка» та інші. У зазначених освітніх установах розв'язуються питання технічного забезпечення організації дистанційної мережі, розглядаються можливі шляхи організації дистанційних занять, розробляються методичні аспекти створення дистанційних курсів, а також вирішуються інші різноманітні практичні та теоретичні аспекти, пов'язані з впровадженням у освітній процес дистанційного навчання.

Поява дистанційної освіти привела до зовсім нового розуміння сутності процесу навчання і розширила його можливості, зокрема: навчання в будь-який момент часу, можливість самостійно обирати курси для вивчення, необмеженість у часі, віддаленість місця навчання від місця проживання, доступність навчання, а також індивідуалізація навчання при масовості освіти (Топузов, Цимбалару, 2019). Виділяють наступні моделі дистанційного навчання:

- навчання в закладі вищої освіти;
- на базі самостійного вивчення матеріалу (екстернат);
- автономні навчальні системи;
- співпраця освітніх закладів;
- автономні освітні установи;
- дистанційне навчання з використанням мультимедійних програм.

В найближчому майбутньому дистанційне навчання буде ставати все більш актуальним і задіє більшу частину викладачів ЗВО. Нові кваліфікаційні вимоги до викладача ЗВО, до його професійних якостей та рівня підготовки здобувачів, будуть залежати в першу чергу від людського фактору, а саме професійної та педагогічної майстерності розробників електронних дидактичних засобів.

Як показує аналіз перспектив розвитку комп'ютерних, телекомунікаційних та цифрових технологій, наведений нами вище, на сьогодні в традиційному та дистанційному освітньому процесі

затребуваний комплекс нових функціональних обов'язків і кваліфікаційних вимог до викладачів ЗВО. У сфері нових кваліфікаційних вимог можна зазначити освіту в галузі медіакультури; розуміння дидактичних властивостей різних складових інноваційного компонента навчально-методичних комплексів і перспективних програмних засобів; підготовка до роботи в телекомунікаційних віртуальних середовищах; знання методів проектування електронних дидактичних засобів і вміння працювати з ними в навчальному процесі. Серед нових обов'язків слід виділити:

- проєктування цілей і завдань викладання дисципліни з урахуванням освітнього ресурсу електронних дидактичних засобів;
- розробку методики проведення комп'ютерних лабораторно-практичних занять, що дозволяє освоювати методологію самоосвіти і моделювати майбутню професійну діяльність;
- підготовку мультимедійних матеріалів навчального призначення: електронного конспекту лекцій-презентацій, фрагментів відеосупроводу в аналоговому і цифровому форматі, електронних видань і веб-курсів, інших електронних дидактичних засобів;
- роботу з електронною поштою студентів в корпоративних і глобальних комп'ютерних мережах; адміністрування персонального Web-сайту (або веб-сторінки): оновлення контенту навчальних і інформують матеріалів, робота з віртуальним деканатом і віртуальними навчальними групами (в системі дистанційного навчання);
- проведення віртуальних консультацій: chat-форуми, електронні дошки оголошень, e-mail розсилки, відеоконференції; підготовку програмно-педагогічних завдань для адаптивного тестування і контролю рівня досягнень студентів за розділами дисципліни викладання.

Перераховані посадові обов'язки вимагають значного часу на підготовку і виконання, а також адекватного організаційного та матеріально-технічного забезпечення, особливо в сфері дистанційного навчання з мережевих технологій. Таким чином, участь у розробці нових інформаційних технологій в дистанційній освіті об'єктивно сприяє підвищенню професійного рівня і розвитку особистості викладача ЗВО. Навчання в системі дистанційної освіти висуває нові вимоги до професійних якостей та рівня підготовки здобувачів: вимагає необхідності формування базового рівня інформаційної культури здобувача.

У закладах вищої освіти повинні готувати компетентних фахівців, які вміють самостійно вчитися, працювати з інформацією, вдосконалювати свої знання та вміння в різних областях, набуваючи, якщо виявиться необхідним, нові додаткові знання, уміння. Протягом навчання здобувач має розвинути вміння ідентифікувати потребу в значимій інформації, формулювати ключове питання, визначати джерела інформації і використовувати успішні стратегії пошуку інформації.

На жаль, в нашій країні на сьогодні майже не сформувалася система підготовки активних споживачів інформації: в школах та ЗВО немає спеціалізованої дисципліни, спрямованої на формування інформаційної культури учнів.

Історія розвитку ДО і систем дистанційної освіти (СДО) на пострадянському просторі і за кордоном. Хоча прийнято вважати, що початок дистанційного навчання було покладено Ч. Тусен – викладачем французької мови Берлінського університету, і Г. Лангеншейдтом – членом Берлінського суспільства сучасних мов, які створили в 1856 р Інститут в Берліні, заснований на заочній формі навчання іноземним мовам. Приклад Німеччини в другій половині XIX – початку XX ст. наслідували й інші країни. У колишньому Радянському Союзі вища заочна освіта почала формуватися в другій половині 20-х рр., коли був створений ряд заочних політехнічних інститутів і заочних відділень в педагогічних ЗВО. Значний імпульс розвитку теоретичних основ і практики ДО в світі дало створення в 1969 р. Британського Відкритого університету. У 70-80-і роки за кордоном змінилося ставлення до освіти з боку урядів і суспільств. Освіта стала розглядатися як фактор, що підвищує економічне зростання, поглиблює подальший соціальний розвиток країн. Слід зазначити, що за період 1900–1960 рр. ЗВО в які розвивали ДО було створено 79 курсів, за 1960–1970 рр. – 70 курсів, за 1970–1980 рр. – 187 курсів, за 1980–1995 рр. – 700, і ця тенденція збільшується.

На даний час в світі вже існують потужні і досить розгалужені СДО, зокрема діє під егідою Європейського союзу проект «Telematics for Teacher Training», який об'єднує сім університетів з різних країн Європи і координує розвиток систем дистанційної освіти. Національний технологічний університет в США представляє консорціум з 40 інженерних шкіл. Більше 20 років функціонує Національний університет дистанційної освіти

(UNED) в Іспанії, який включає 58 освітніх центрів у країні і 9 за кордоном.

Слід зазначити, що жоден пристрій на сучасному етапі розвитку науки і техніки не зможе замінити повноцінного спілкування з викладачем. Кращими педагогами дотепер залишаються Платон, що навчав лише одного учня одночасно і Аристотель, який витратив на навчання Олександра Македонського значну частину життя. Однак, як зазначалося вище особливості розвитку суспільства вимагають здешевлення процесу навчання, і тут на допомогу приходять нові освітні технології. Ніхто не пропонує повністю замінити традиційну форму навчання на заочну або дистанційну; нові технології пропонуються лише як доповнення до традиційних.

Слід зазначити ті відмінні риси ДО, які ставлять його в один ряд з очною формою навчання. Розглянемо основні з них:

Економічна ефективність і доступність ДО всім категоріям населення. В цьому відношенні ДО – економічно більш ефективна форма, тому що збільшення набору студентів не вимагає додаткового аудиторного фонду, крім того, для навчання використовуються вже наявні в розпорядженні технічні засоби. Програмно-апаратне забезпечення сучасного комп'ютера дозволяє створювати гіпертекстові, мультимедійні та гіпермедійні засоби навчання, які, будучи сконцентровані в одному навчальному модулі, дають найбільш повне уявлення інформації. Перевагою використання комп'ютерів в освіті є: *інтерактивність спілкування*, тобто зворотний зв'язок студент-викладач, без якого неефективний будь-який процес навчання. *Гнучкість дистанційної форми навчання*, яка створює можливості для побудови індивідуальної освітньої траєкторії, найбільш зручної студенту. *Якість дистанційної освіти* дає можливість формування навчального плану, побудованого на модульному принципі, який найбільш повно відображає освітні потреби студента. Аналогом цього в очній формі навчання є індивідуальний навчальний план студента, який навіть в межах одного навчального року найчастіше буває дуже важко реалізувати без конфлікту з загальним навчальним планом побудованим на дисциплінарній моделі.

Для підтримки дистанційного навчання у ЗВО можна використовувати безкоштовні, вільно поширювані системи створення дистанційних курсів такі як Moodle, ATutor, Ilias, Olat. Це зумовлено декількома причинами:

– більшість з них має сучасні засоби комунікації студентів та викладачів – форуми, чати та електронну пошту;

– ці системи весь час удосконалюються, оновлюються, до них створюються сучасні доповнення;

– для створення навчальних курсів, викладачам не потрібно мати спеціалізованої додаткової підготовки, достатньо мати навички роботи з текстовим редактором і браузером;

– створення курсів в цих системах – досить зручний та простий процес;

– збільшується кількість загальнодоступних навчальних курсів, які можна використовувати безпосередньо (або частково модифікованими) в навчальному процесі;

– для роботи з дистанційними курсами (як для їхнього створення, так і для навчання) необхідна наявність на ПК будь-якої сучасної операційної системи з графічним інтерфейсом, виходом до Інтернет та сучасним браузером. Потреби у додатковому програмному забезпеченні немає.

Серед найбільш ефективних і доступних цифрових сервісів щодо управління завданнями є (Чубатюк, 2020):

– Google Doc (безкоштовний мережевий офісний пакет, який включає текстовий і табличний редактори та службу для групової роботи з презентаціями);

– Google Sites (зручний сервіс для зберігання внутрішніх робочих документів із загальним мережевим доступом до них);

– Meldium (сервіс для захищеної роботи з документами та іншими цифровими інструментами);

– ProdPad (організація віддаленого робочого процесу з управління продуктами та їх інтеграції, яка здійснюється шляхом використання певних цифрових інструментів);

– Asana (цифрова платформа для колективної роботи з проєктами, що вимагають істотної деталізації, яка працює без необхідності використання електронної пошти);

– Бітрікс 24 (хмарна платформа з набором інструментів для дистанційної корпоративної роботи з проєктами різної складності і специфіки);

– iDone This (цифровий «органайзер» для оцінки продуктивності задіяних співробітників з можливістю перегляду, оцінки та внесення рекомендацій в виконану роботу).

Серед найбільш ефективних і доступних онлайн-ресурсів для самоосвіти на сьогодні є:

– Coursera (платформа для розміщення курсів з різних дисциплін – точні науки, мови, література – з можливістю для отримання підтверджуючих знання сертифікатів);

– EDX (один з найбільших ресурсів онлайн-курсів від кращих ЗВО світу);

– FutureLearn (безкоштовна онлайн-платформа, яка пропонує навчання за курсами різних напрямків від провідних світових університетів);

– Udemy (цифровий сервіс, який дозволяє напрацювати навички в області програмування, що сьогодні як ніколи актуальні, особливо в умовах віддаленої роботи);

– TED («Technology / Entertainment / Design») – це зручний збірник онлайн-конференцій найрізноманітніших спеціалізацій з усього світу);

– ВУМ online (включає 40 безкоштовних онлайн-курсів українською мовою, які містять лекційні матеріали за різними спеціальностями і галузями науки, а також корисні інструменти для комунікування з державними структурами та веденням побутових фінансових витрат);

– Zoom (лідер в сфері конференц-рішень онлайн відповідно до звітів Gartner Magic Quadrant, 2019 р. Забезпечує платформу і технічну підтримку для інтернет-конференцій, навчання, проведення тривалих відео веб-семінарів та міжплатформений обмін повідомленнями і файлами).

Серед найбільш ефективних і доступних онлайн-проектів дистанційної освіти на сьогодні є:

– Classtime (зручний цифровий сервіс інструментів для шкільних вчителів, який допомагає оцінити успішність класу і кожного учня індивідуально, а також дозволяє створювати і проводити інтерактивні онлайн-уроки);

– Learning.ua (цифровий онлайн-проєкт, який включає інтерактивні завдання з української мови, читання та математики, а також цікаві завдання та ігри для школярів та дошкільнят з акцентом на міжнародні стандарти освіти Common Core. Завдяки цьому учні можуть набути високого рівня знань, достатнього для успішної здачі зовнішнього незалежного оцінювання, а також надходження в українські або закордонні університети);

– MySchool (освітнє онлайн-середовище для школярів, їх батьків, вчителів і керівників відділів освіти. Воно об'єднує людей, пов'язаних з процесом в закладах середньої освіти за допомогою автоматизації документообігу закладів

освіти, онлайн-бібліотеки з мультимедійними матеріалами для учнів, конспектами для вчителів з усіх предметів, темами для всіх класів з включенням різних SMS-сервісів);

– EdERA (вітчизняний проект, що пропонує онлайн-навчання у форматі масових відкритих онлайн-курсів за напрямками «Історія України», «Українська мова і література», «Математика», «Географія», «Англійська мова», «Фізика», «Біологія». Проект включає інтерактивні лекції, конспекти з ілюстраціями і поясненнями, іспити і домашні завдання, припускаючи онлайн-супровід педагогів і можливість спілкування з іншими учнями);

– Гіпермаркет знань (платформа, яка містить матеріали за всією українською шкільною програмою, яка дає дітям можливість робити уроки і практичні завдання вдома. Тут зібрані шкільні підручники, посібники та дидактичні матеріали, якими можна безкоштовно користуватися);

– MyClass (платформа з широким спектром навчальних матеріалів, тестів та завдань зі шкільних предметів, які дозволяють вивчати дисципліни в інтерактивній формі).

Висновки. Впровадження дистанційного навчання в закладах освіти України на сьогодні перебуває в активній стадії. З початку XXI ст., яке відзначилося затвердженням Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні та прийняттям Положення про дистанційне навчання, спостерігається поступове підвищення ролі й значення цифрових освітніх ресурсів та технологій в освітній галузі. Спрямовується чимало зусиль на узгодження структури закладів вищої освіти в Україні із європейськими вимогами й на підвищення якості дистанційного навчання, яке має

зумовити підвищення рівня підготовки фахівців. Дистанційна освіта є важливою складовою підготовки сучасного фахівця в провідних країнах світу та ґрунтується на принципах самостійного навчання з використанням як кращих традиційних методів навчання, так і нових цифрових інформаційних ресурсів, а також призначена для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров'я. Нами з'ясовано, що характерною ключовою рисою дистанційного навчання в Україні є його інтерактивність. Студенти мають можливість не відвідувати навчальні заняття в режимі офлайн, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці. Головною метою дистанційної педагогічної освіти є забезпечення подальшого розвитку системи освіти в напрямку надання їй рис та характеристик відкритої освіти (доступність, масовість, особиста орієнтованість, реальна неперервність тощо). Таким чином дистанційна освіта поступово стає системою підготовки фахівця XXI століття, який характеризується високим професіоналізмом, прагне до співпраці, самоствердження і високого рівня комунікації. Для такої системи характерне різке посилення соціально-значущих мотивів: ділового, пізнавального, співробітництва, самореалізації і розвитку, самоствердження і комунікації внаслідок використання відкритого та комп'ютерного навчання, а також сучасних засобів комунікації.

Перспективами нашого дослідження визначаємо розробку шляхів розширення цифрових інформаційних ресурсів в процесі організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти України.

Література

- Биков В. Ю. Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями *Професійна освіта: педагогіка і психологія*. 2003. № 4. С. 501–515.
- Дмитренко П. В., Пасічник Ю. А. Дистанційна освіта. Київ. НПУ, 1999. 25 с.
- Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Рогульська О. О. Інформаційно-комунікаційні технології в міжкультурній комунікації / За ред. проф. Р. С. Гуревича. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, 2009. 232 с.
- Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти. Вінниця : ООО «Планер», 2005. 366 с.
- Жалдак М. І. Педагогічний потенціал інформації навчального процесу. *Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні 1992–2003*. Харків : ОВС, 2002. С. 371–383.
- Жулківська В. Теоретико-методичні основи дистанційного навчання. *Педагогіка, психологія професійної освіти*. 2002. № 1. С. 52–59.

- Згуровский М. Общество знаний и информации – тенденции, вызовы, перспективы *Зеркало недели*. 2003. № 19 (444). С. 17.
- Кремень В. Г. Енциклопедія освіти / Головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: дистанційний курс. Харків : ХДПУ, 1999. 216 с.
- Олійник В. В. Дистанційна освіта за кордоном та в Україні : стислий аналітичний огляд. Київ : ЦІППО, 2001. 48 с.
- Сисоева С. О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2003. Вип. 3–4. 308 с.
- Стефаненко П. В. Теоретичні і методичні засади дистанційного навчання у вищій школі : дис. доктора пед. наук. Інститут педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України. Київ. 2002. 336 с.
- Топузов О. М., Цимбалару А. Д. Стан шкільної практики організації навчальної взаємодії учнів із об'єктами освітнього середовища *Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін..]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2019. Вип. 1(1). С. 59-67.*
- Чубатюк Ю. Карантин на умовах цифрових технологій. 2020. URL : <https://cutt.ly/6hTzflV>

References

- Bykov, V. Ju.(2003) Informatyzacija zaghajjnoosvitnoji i profesijno-tehničnoji shkoly Ukrainy: konceptualjni zasady i priorityetni naprjamy. [Informatization of the comprehensive and vocational-technical school of Ukraine: conceptual foundations and priority directions] *Profesijna osvita: pedagoghika i psykologhija. [Vocational education: pedagogy and psychology]* № 4. 501–515 (ukr).
- Chubatiuk, Yu. (2020). Karantyn na umovakh tsyfrovyykh tekhnolohii. [Quarantine on the terms of digital technologies]. URL : <https://cutt.ly/6hTzflV> (ukr).
- Dmytrenko, P. V.& Pasichnyk, Ju. A.(1999). Dystancijna osvita [Distance education] Kiev : NPU. (ukr).
- Gaevskaya, E. G. (2007).Tekhnologii setevogo distancionnogo obuchenija. [Network distance learning technologies] SPb:F-t filologii i iskusstv SPbGU.55 (rus).
- Ghurevych, R. S. & Kademija, M. Ju. (2005). Informacijno-telekomunikacijni tekhnologhiji v navchalnomu procesi ta naukovyykh doslidzhennjakh [Information and telecommunication technologies in educational process and scientific researches] *Navchalnyj posibnyk dlja studentiv pedagoghichnykh VNZ i slukhachiv instytutiv pisljadyplomnoji pedagoghichnoji osvity. Vinnitsa : «ООО» Planer. 366 (ukr).*
- Ghurevych, R. S., Kademija, M. Ju. & Roghuljska, O. O. (2009). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v mizhkulturnii komunikatsii [Information and communication technologies in intercultural communication] / Red. prof. R. S. Ghurevycha. / Vinnitsa : Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet imeni M. Kotsiubynskoho [Vinnytsia State Pedagogical University named after M. Kotsyubynsky] (ukr).
- Kremenj, V. Gh. (2008). Encyklopedija osvity [Encyclopedia of Education] / gholovnyj red. V. Gh. Kremenj. Kiev. Jurinkom Inter.1040 (ukr).
- Kukharenko, V. M. (1999). Dystancijne navchannja: Dystancijnyj kurs [Distance Learning: Distance Course] Kharkiv : KhDPU, 216 (ukr).
- Olijnyk, V. V. (2001). DystancijnaosvitazakordonomtavUkraini: styslyjanalitychnyjoghlyad. [Distance education abroad and in Ukraine: a brief analytical review] Kiev : CIPPO. 48 (ukr).
- Stefanenko, P. V. (2002). Teoretychni i metodychni zasady dystantsiinoho navchannia u vyshchii shkoli [Theoretical and methodological principles of distance learning in higher education]: Thesis for Doctor of pedagogy. Instytut pedahohiky i psykholohii profesiinoi osvity Akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy. Kyiv. (ukr).
- Sysojeva, S. O.(2003). Problemy dystancijnogho navchannja: pedagoghichnyj aspekt [Problems of distance learning: pedagogical aspect] *Neperervna profesijna osvita: teorija i praktyka [Continuing Professional Education: Theory and Practice]. Vyp. 3–4. 308 (ukr).*
- Topuzov, O. & Tymbalaru, A. (2019). Stan shkilnoi praktyky orhanizatsii navchalnoi vzaiemodii uchniv iz ob'iektamy osvitnoho sere dovyscha. [The state of school practice organization of educational interaction of

- students with the objects of the educational environment] *Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Series: Pedagogy. Social Work)* : scientific journal / [editorial board : V. Nechyporenko (chief editor) and others]. Zaporizhzhia : Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education – Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council, Iss. 1(1). 59-67 (ukr).
- Zgurovskij, M. (2003). Obshchestvo znanij i informacii – tendencii, vyzovy, perspektivy [Knowledge and Information Society – Trends, Challenges, Prospects] *Zerkalo nedeli. [Mirror of the Week]*. № 19 (444). 17 (rus).
- Zhaldak, M. I. (2002). Pedagoghichnyj potencial informacii navchaljnogho procesu [Pedagogical potential of information of educational process] *Rozvytok pedagoghichnoji i psykhologhichnoji nauky v Ukraini 1992-2003. [Development of pedagogical and psychological science in Ukraine 1992-2003]* Kharkiv : OVS. 371–383 (ukr).
- Zhulkevjska, V. (2002) Teoretyko-metodychni osnovy dystancijnogho navchannja [Theoretical and methodological foundations of distance learning] *Pedagoghika, psykholohija profesijnhoi osvity [Pedagogy, Psychology of Vocational Education]*. № 1. 52–59 (ukr).

ПРИМЕНЕНИЕ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ

Игорь Гевко, доктор педагогических наук, профессор, профессор кафедры компьютерных технологий, Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка, г. Тернополь, Украина, e-mail: gevko.i@gmail.com

В статье доказано, что эффективными методами формирования цифровой грамотности является внедрение в учебный процесс дистанционных курсов, тренингов, вебинаров, мастер-классов, круглых столов, и т.д. на более системном уровне. Рассмотрены возможности использования дистанционного образования в учреждениях высшего образования. В статье акцентируется, что цифровизация влияет не только на содержание образования, но и на его организацию. Эти процессы имеют неоднозначные последствия для позиционирования как университетов, так и преподавательского сообщества. Цифровизация образования открывает новые перспективы для любой профессиональной сферы, так как дает возможность расширять контекст деятельности, организовывать международное сотрудничество, создавать виртуальные группы и сообщества, форумы и чаты, обеспечивать доступ к материалам различных форматов (текстов, мультимедиа, телевидения т.п.), расширяет возможности общения с носителями языка через различные Интернет-системы. Появление дистанционного образования привело к совершенно новому пониманию процесса обучения и расширило его возможности.

Ключевые слова: дистанционное образование, цифровые технологии, цифровая грамотность, образовательные платформы, цифровые информационные ресурсы.

APPLICATION OF DIGITAL INFORMATION RESOURCES IN DISTANCE LEARNING

Ihor Hevko, Doctor of Pedagogic Sciences, Professor, Professor at the Department of Computer Technologies, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine, e-mail: gevko.i@gmail.com

The article shows that the introduction of distance learning courses, trainings, webinars, workshops, round tables, etc. at a more systematic level are the effective ways of forming digital literacy. Possibilities of using distance learning in higher education institutions are considered. The article emphasizes that digitization affects not only the content of education but also its organization. These processes have mixed implications for positioning of universities and teaching work. Digitalization of education opens up new perspectives for any professional field, as it enables to expand the context of activities, organize international cooperation, create virtual groups and communities, forums and chats, provide access to materials of various formats (texts, multimedia, television, etc.), expand communication with native speakers through various Internet systems, etc. The advent of distance education has led to a whole new understanding of the learning process and has expanded its capabilities.

The introduction of distance learning in Ukraine is currently in its active stage. At the beginning of the XXI century The Concept of Development of Distance Education in Ukraine and the Regulation on Distance Learning were approved. Today, the role and importance of digital educational resources and technologies in the educational sector is increasing; a great deal of efforts are being made to harmonize the structure of national HEIs with European requirements and to improve the quality of distance learning, which should lead to an increase in the level of training of specialists. Distance education is an important component of modern specialist training in many countries of the world, based on the use of both the best traditional teaching methods and new DER, as well as on the principles of self-study, intended for the general public irrespective of material security, place of residence, health status. A distinctive feature of distance education is interactive learning. Students have the opportunity not to attend classes, but to study at convenient time and in a convenient place. The main goal of distance learning is to ensure further development of the education system towards providing it with features and characteristics of open education (accessibility, mass, personal orientation, real continuity etc).

Thus, distance education is a 21st century specialist training system, characterized by high professionalism that strives for collaboration, self-affirmation and a high level of communication with colleagues. It is characterized by a great intensification of socially significant motives: business, cognitive, cooperation, self-realization and development, self-affirmation and communication through the use of open and computer-based learning and modern means of communication.

Keywords: distance education, digital technologies, digital literacy, educational platforms, digital information resources.

Стаття надійшла до редакції / Received 15.04.2020

Прийнята до друку / Accepted 26.05.2020

Унікальність тексту 85 % (Unicheck ID 1005415358)

© Гевко Ігор Васильович

УДК 371.13: 316.774

Вікторія Володимирівна Дьоміна

ORCID ID: 0000-0002-3308-1754

доктор педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри романо-германських мов і перекладу,

Національний університет біоресурсів та природокористування України,

м. Київ (Україна)

diomina@nubip.edu.ua

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

У науково-методичній статті доведено, що в контексті підготовки молоді до взаємодії зі складним інформаційним світом особливого значення набуває залучення здобувачів вищої освіти до медіакультури. Визначено, що ці процеси особливо важливі для професійної підготовки перекладачів, адже саме вони є представниками сучасної української культури у світі. Проблема формування медіаграмотності майбутніх перекладачів в статті актуалізовано в декількох площинах: соціокультурній, науково-педагогічній та емпіричній. Розглянуто медіаосвіту як складову професійної підготовки майбутніх перекладачів: представлено авторське бачення її мети, завдань, функцій впровадження в систему вищої освіти в Україні. Наведено результати проведеного із студентами гуманітарно-педагогічного факультету спеціальності філологія (англійська) опитування, яке демонструє недостатність сформованості у майбутніх перекладачів медіаграмотності за всіма досліджуваними показниками: інформаційним, мотиваційним та технологічним.

Ключові слова: медіаграмотність, медіаосвіта, медіакультура, майбутні перекладачі, засоби масової комунікації, засоби масової інформації.

Вступ. Медіатизований простір становить якому нові технології мультимедіа та засоби середовище життєдіяльності сучасної людини, у масової комунікації включені в усі сфери